

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Το υ κ. ΑΝΤ. ΧΑΤΖΗΝΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Είς τήν σειράν τών Συνθετών τῆς Παλιᾶς Ἀθήνας, πρέπει νά περιληφθοῦν καί μερικοὶ ἄλλοι ὀλιγώτερον γνωστοί, ἀλλὰ ὄχι καί διὰ τοῦτο ἀσημάντοι. Τὸ ἔργο τούτων δὲν εἶχε τὴν ἔκτασιν τῶν συνθετῶν ποῦ ἀνεφέρθησαν ἕως τώρα, ἤσκησε ὅμως, ἀνάλογον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς μουσικῆς μορφώσεως τοῦ κοινοῦ μας.

Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἄς ἀρχίσωμε ἀπὸ τὸν Πορφυροπούλου, ὁ ὁποῖος εἶνε γνωστός ὡς Πατρινός, διότι ἀπλουτάτα κατήγετο ἀπὸ τὰς Πάτρας. Δὲν πρόκειται, κυρίως, περὶ μουσικοῦ, περὶ συστηματικοῦ συνθέτου. Ἦταν ἓνα παιδί τοῦ λαοῦ, μὲ μίαν ἐξαιρετικὴν αἰσθηματικότητα, ἀγνή καὶ ὑποδειγματικὴ. Δὲν ἔκαμε παρά ἕνα τραγοῦδι. Ἐνα καὶ καλὸ, τοῦ ὁποῖου ἡ ἱστορία κατασυγκίνησε τὸ κοινὸν καὶ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νὰ τὸ συγκινῇ. Εἶχε ἀγαπήσει καὶ εἶχε ἀγαπηθῆ. Τὸ εἰδύλλιον ἐπλέκετο ὑπὸ τοὺς καλλιτέρας αἰωνοῦς καὶ μὲ ἄλλοι τὸν ἄλλοι ρωμαντισμὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Συνέβη δυστυχῶς ὅμως, νὰ προσβληθῆ ἀπὸ φυματίωσιν καὶ ὅλες οἱ προσπάθειες διὰ τὴν διάσασίν του ἀπέβησαν μάταιες. Ὁ νέος, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ἐβάδιζε πρὸς τὸν θάνατον. Κάποτε, ὑπὸ τὴν ἀτεκτον ἀπειλὴν τῆς τρομερᾶς ἀρρώστιας του, ἀντέληφθη πολὺ κοντὰ τὸ τέλος του. Καὶ τότε, ὄφισε τὴν καρδίαν του νὰ κλάψῃ ἐπάνω στοὺς πῶ ἀυθόρμητους, τοὺς πῶ ἀγνοοὺς μουσικοὺς φθόγγους, γιὰ νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὸ Ἰνδάλμα του καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ πεθάνῃ. Τὴν σύνθεσίν του αὐτῆ τὴν τραγοῦδιον ὁ ἴδιος, μὲ ἄλλοι τὸν πόνον ποῦ δοκίμαζε ἡ πάσχουσα καρδίαν του. Κάποτε μέρα καὶ προτοῦ περᾶσῃ πολὺ καιρὸς, πέθανε.

Τὸ τραγοῦδι τοῦ ὅμως ἔμεινε καὶ τραγοῦδήθηκε ἀπὸ ὅλους τοὺς συγχρόνους του καὶ τοὺς μετέπειτα. Δὲν ὑπάρχει περίπτωση νὰ μὴ συνειδηθῆσαν τότε οἱ τραγοῦδισταί, ὅσον καὶ οἱ ἀκροῦται μὲ τὴν παθητικὴν ἐπικλήσιν,

Πρὶν ἡ ψυχὴ μου ἀνεβῆ
στοὺς οὐρανοὺς ἐπάνω,
ὄσατὴν χάριν σοῦ ζητῶ
ᾧ ὄφεις νὰ πεθάνω.

Σ. ΜΠΕΚΑΤΩΡΟΣ

Ὁ Σ. Μπεκατώρος ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς πῶ ἀφοσιωμένους ἐργάτας τῆς μουσικῆς. Ἦ ἄρασις του στήν Ἀθήνα ἦταν μεταξὺ τοῦ 1900 καὶ 1910. Εἶχε ἀρχίσει νὰ ἐργάζεται στήν Κωνσταντινούπολιν, κατόπιν ἦλθεν ἐδῶ καὶ κατόπιν ἐπέβη στήν Ἀμερικὴ. Ἐγραφε ἀρκετὰ τραγοῦδια μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ «Ἡ εὐτυχία καὶ ἡ χαρὰ μου», «Ἦθελα ναῦρα μιά καρδιά», «Μίαν μόνην ποῦ καὶ λατρεύω». Τὴν μεγαλυτέραν ἐπιτυχίαν ὅμως ἐσημείωσε τὸ τραγοῦδι τοῦ «Θὰ φύγω κόρη μου στὰ ἔξω».

Α. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Πρόκειται ἴσως περὶ τοῦ παλαιότερου συνθέτου τοῦ ὁποῖου ἡ καταγωγὴ ἦταν ὁ Βόλος. Θὰ ἔδρασε πρὸ τοῦ 1890. Καὶ εἶνε περισσότερο ἀξιοθαύμαστος, γιὰτι, κατὰ τὴν παιδιάν αὐτῆν ἐποχὴν, κατόρθωσεν εἰς τὰ Τρίκαλα νὰ δημιουργήσῃ Φιλαρμονικὴ τὴν ὁποίαν καὶ διηύθυνε. Εἶνε εὐκόλῳ νὰ ἀναλογισθῆ κανεὶς τὸ κατώρθωμά του, σὺν σκεφῆσῃ ὅτι αὐτὸ τὸ ἔκαμε πρὸ 60 σχεδὸν ἐτῶν καὶ μάλιστα εἰς μίαν πόλιν ἡ ὁποία εἶνε ζήτημα ἂν καὶ σήμερα ἡμπορεῖ νὰ διατηρήσῃ Φιλαρμονικὴν.

Τραγοῦδια τοῦ Ζαχαροπούλου εἶνε «ὁ ναύτης καὶ ἡ φαρσοπούλα», «Ὁ πόθος», «Ἡ γαλανομάτα» κλπ. Τὸ τραγοῦδι ὅμως ποῦ ἐσημείωσε καταπληκτικὴν ἐπιτυχίαν καὶ ἐτραγοῦδήθηκε ἀπὸ μικροὺς καὶ μεγάλους ἐπὶ σειράν ἐτῶν, ἦταν ἡ «Πιπίνα». Εἶχε τελείως ἐκλαῦκεσθῆ. Κι' ὁ Ἀτέσης, ἓνας αὐτοσχέδιος ἡθοποιὸς τῶν ὀπαθρίων προχείρων ζύλωνων θεάτρων τοῦ 1895, κατέθελε τὸν κόσμο μὲ τὸ τραγοῦδάκι τοῦ Ζαχαροπούλου, κάθε βράδου.

Πιπίνα μου ἀφρόλασθ
μὴ πᾶς μ' ἄλλα πουλιά
στὴν ἀγκαλιά μου πέταξε
καὶ δὸς μου δυὸ φιλιὰ.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΚΑΙΣΑΡΗ

Οἱ ἀδελφοὶ Καίσαρη ἦταν στρατιωτικοί. Ἄνθκαν, δηλαδὴ, εἰς τὴν μουσικὴν τῆς Φρουρᾶς, ἡ ὁποία ἦταν τότε μίαν καὶ μόνον ἐδρευούσα εἰς τὰς Ἀθήνας. Αὐτὴ ἡ μουσικὴ, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀδελφῶν Καίσαρη συνώδευε τὴν σημαίαν κατὰ τὴν καθημερινὴν πρῶϊνὴν ἀλλαγὴν τῆς Φρουρᾶς καὶ ἀνέκρουε διάφορα ἔμβαθρία. Εὐθὺς κατόπιν ἐπερνε θεοὶν εἰς τὴν πλατείαν τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων καὶ εἰς τὴν δεξιάν πλευράν καὶ ἐπαίξε διάφορες συνθέσεις.

Οἱ ἀδελφοὶ Καίσαρη συνέθεσαν διάφορα Θούρια.

Ι. ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Ἐνας κοντοῦλης, συνηθισμένος τύπος, ἦταν ὁ Καρατζᾶς. Κατήγετο ἀπὸ τὴν Ζάκυνθο καὶ εἶχε μῦσα του τὴν συνθετικὴν μουσικὴ φλόγα. Ὅλοι τὸν ἐπέερασαν γιὰ τὸ κοντὸ νὰ ἀνάστημα. Ἀκόμη καὶ ὁ Γεώργιος Φέξης διεσκέδαζε μαζί του, ὁ δὲ Μιχ. Κωνσταντινίδης, ἀνεψιὸς τοῦ Φέξη, ὁ ὁποῖος ἀφιέρωσε ὀλόκληρὴν τὴν ζωὴν

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΠΑΛΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

του, διά την συνέχισι του δημιουργικού έργου του θείου του, εις το όποιον επεδόθη από μικρό παιδί μέχρι σήμερα, θυμάται και γελά με τα πειράγματα που έκαναν όλοι στον Καρατζά.

Έγραψε πολλά τραγούδια, εκ των οποίων ξεδόθησαν το «Σε κοιμητήριο έρμης», «Πού είσαι» και το «Έλα πάλι».

ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΙΝΩΣ

Ο Μίνωας ήταν ένα διαλεχτό, ένα σπάνιο παιδί του λαού. Βιβλιοδέτης το επάγγελμα, εργαζόταν εις το πασίγνωστο βιβλιοπωλείο του πατέρα του. Είχε και όμοια φωνή τενόρου. Πρό παντός όμως ήταν πλουσιώτατος σε μουσικό αίσθημα και τα τραγούδια του τα διακρίνει μία ειλικρίνεια εκφράσεως και ένα πάθος το οποίο, συνεκλόζιζαν κυριολεκτικά την ευσάθητη καρδιά του. Όλες τις συνθέσεις του τις έγραψε, όχι για να κάνει τον συνθέτη ή για να διαφημισθή, αλλά γιατί ή πλημύρα του αισθήματος τον έπνιγε και έπρεπε να εκδηλωθή. Για αυτό, όταν τις τραγουδούσε ο ίδιος μετά βίας συγκρατούσε τα δάκρυά του όπως θυμούνται οι παλιοί. Τα τραγούδια του Μίνου είναι όλα γνωστά και τραγουδήθηκαν και τραγουδούνται ακόμη. Τέτοια είναι το «Τώρα π' ανήκεις σ' άλλους», το «Λησμόνει με», το «Βάλασμο εις την καρδιά μου χύνεις», «Έλα μικρούλα μου», «Τό φίλημα» κλπ.

Ήλθε όμως κάποια μέρα και ο Μίνωας σκόρπισε μεγάλη λύπη στους πολυπληθείς φίλους του και σ' όλη την Αθήνα. Είχε μεταβή στην Κων/πολιν επί κεφαλής μιας χωριάδας. Κατά το διάστημα της σαζόν συνέβη να έρωτευθί κάποιον νεαν, ή οποία ανταποκρίση εις αίσθημα του Στέλιου. Φαίνεται όμως, ότι ο πατέρας της νέας επενέβη σκληρότητα και ήμποδισε την συνέχεια του ειδυλλίου. Ο Μίνωας ήταν απαρηγόρητος διά το αυτό και όταν επανήλθε στας Αθήνας είχε μια έρωτική έξαψι πολύ επικίνδυνη. Η φλογερή καρδιά του δεν άνθεξε εις το έρωτικό μαρτύριο της και ο Μίνωας, κάποια ημέρα, παρουσιάστηκε παράφρων. Η τρέλλα του διήρκεσε αρκετό καιρό. Οι προσπάθειες που κατεβλήθησαν για την θεραπεία του, απέτυχαν και έτσι, γεμάτοι λύπη πρό όλίγων ετών οι Αθηναίοι μάθαιναν το θάνατό του.

ΤΑΚΗΣ ΜΑΡΙΝΟΣ

Είνε ο τελευταίος των συνθετών της Παλής Αθήνας. Πρόκειται περί του ίδιοκλήτου του επί της όδοι Γλάδστανας Κομμωτηρίου. Παλαιός τραγουδιστής, ο ίδιος, συνεχίζει με έπιμονήν και ένθουσιασμόν τους αγώνας των προηγηθέντων συνθετών ιδιαίτερος στο Αθηναϊκό τραγούδι. Έχει κάμει πολλές διασκευές («Εφυγε», «Μην ό γέρας», «Αγράμπελη», «Πάει το πουλί μου», κλπ, αλλά και ίδικας του συνθέσεις έχει αρκετές μεταξύ των οποίων το «Ζηλεύω» και το «Κοριτσάκι», τα οποία είναι εκ των τελευταίων τραγουδιών του, έτραγουδήθηκαν και τραγουδούνται ακόμη από όλους.

Με τον κ. Μαρίνο κλείνει ή σειρά των κυριωτέρων συνθετών της Παλής Αθήνας.

ΑΝΤ. ΧΑΤΖΗΠΟΣΤΟΛΟΥ